වැටුනොත් නැඟිටිමු

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

බුද්ධං ධම්මං සංඝං නමස්සාමි

"පුරිමාපාදං සුප්පතිට්ඨිතං පතිට්ඨාපෙත්වා පච්චිමපාදං උද්දරෛය්ය"

පූජනීය මහා සංඝ රත්නයෙන් ඇතුළු පින්වත් මෑණිවරුන්ගෙන් අවසරයි.
ශ්රද්ධාවන්ත පින්වතුනි,

අද දවසේ මාතෘකාව තමයි, වැටුනොත් නැගිටිමු.

මට මතකයි, ඉංඟිරියෙ අපි මහණ වෙච්ච කාලෙ, නායක හාමුදුරුවොත් එක්ක ඒ හිටපු කාලය හරි ලස්සනයි, ඇත්තටම කියනව නම් හරි සුන්දරයි. නායක හාමුදුරුවො, අපවත් වෙන්න පෙරාතුව අපිට හිටිය පතාක යෝධයෙක් වගේ. හැමදේකදිම අපේ පිටිපස්සෙන් ඉඳලා, හොඳ නරක කියල දුන්න කෙනා.

මුල් කාලෙදි නම් මට මතකයි ඇත්තටම කිවුවොත්, එහෙම ඒ දුන්නු උපදේශයන් කරදරයක් වුනා. කරදරයක් හැටියටමයි ගත්තෙ. ඒකට හේතුව මොකද? අපේ වැරැද්දමයි එළියට ආවෙ. වැරැද්දක්මයි නායක හාමුදුරුවො දැක්කෙ. අතු ගානකොට වෙන්න පුළුවන්, දානෙ වළඳනකොට වෙන්න පුළුවන්, පාත්තරේ හෝදනකොට වෙන්න පුළුවන්, කතා කරනකොට වෙන්න පුළුවන්, ඇවිදිනකොට වෙන්න පුළුවන්, බණ කියනකොටත් ඒ වගේම තමයි.

මට මතකයි ඉංඟිරියෙ අපේ ආරණ්යයෙ හැම සිකුරාදාම තිබ්බා 'සමිතිය' කියල වැඩසටහනක්. ඒකෙදි නායක හාමුදුරුවො, පොතකුයි පෑනකුයි තියාගෙන, ඩෙස් එක ඉස්සරහ වාඩි වෙලා ඉන්නවා. අපිට නායක හාමුදුරුවො දිහා බලාගෙන හරි, ඒ ළඟ ඉඳල හරි, බණ කියන්න කියනව, බුද්ධ පූජා තියන්න කියනව, බෝධි පූජා තියන්න කියනව, මළ ගෙදරකට ගියාපුවහම කියන විදිහේ බණ කියන්න කියල කියනව. කවුරු හරි ප්රශ්නයක් ඇහුවොත්, ඒකට දෙන උත්තර මොනවද? කියල ඔහොම අහනව.

ඒ කාලෙදි නම් හරි බයක් තිබ්බ ඒවට. ඒ වුනාට දැන් මතක් වෙද්දි හරිම සුන්දරයි ඒ අතීතය. පොඩි හරි වැරැද්දක් වෙච්ච ගමන්, නායක

හාමුදුරුවො විගහට ඒක කියනව, බණ කියන ගමන් වුනත් කමක් නෑ. මට මතකයි එහෙම දෙයක් වුනහම, ඒ දවස පුරාවටම, ඒ සතිය පුරාවටම හරි, මතක තියන තාක් කල්ම ඕකම හිතේ තිබුන. ඒ වැරැද්දම හිතේ දිවුව. මොන දේ කරත් ඒ වැරැද්දම ඔළුවට ආව.

පස්සෙදි මට හිතන්නත් හිතුනා වැරදි නැතුව ඉන්නෙ කොහොමද කියල. මොකද, වැරැද්ද කියන දේ ඒ තරමටම මාවත් යට කරල දැම්ම. මං දන්නවා ඔය ඇත්තන්වත් යට කරල දානව. ඒකට විසඳුම මොකද්ද? කියන එකයි හොයල බැලුවෙ. පෙලේ මෙන්න මෙහෙම ලස්සන කතාවක් තියනවා.

එක්තරා දවසක සාරිපුත්තයන් වහන්සේ පිණ්ඩපාතෙ වැඩම කරල, දානෙ වළඳල, බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ඇවිල්ල වන්දනා කරල කියනවලු,

"බුදුරජාණන් වහන්ස, මේ දහම හම්බ වෙච්ච දවසෙ ඉඳල මා අතින් වැරැද්දක් වුනා නම් ඒක බොරුවක්"

කියල. මේ දහම හම්බ වෙච්ච දවසෙ ඉඳල මං මොකක්වත් වැරැද්දක් කරපු කෙනෙක් නෙවෙයි, කියල සාරිපුත්තයන් වහන්සේ දේශනා කරනව බුදුරජාණන් වහන්සේට. බුදු පියාණන් වහන්සේ ඕක අහගෙන ඉඳලා, සාදු කියල අනුමත කරන්නෙ නෑ. උන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සාරිපුත්තයන් වහන්සේට,

"සාරිපුත්ත ඔහොම කියන්න එපා." "මා හේවං සාරිපුත්ත" කියල කියනව. "හා එහෙම කියන්න එපා. මේ සද්ධර්මය ලොකෙ පහළ වෙච්ච කාලෙ ඉඳලා හීනෙකින්වත් වැරැද්දක් වුනේ නැත්නම්, හීනෙකින්වත් කරදරයක් කලේ නැත්නම්, ඒ තථාගත ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ පමණයි. අන් කිසිවෙකු නෙවෙයි"

කියල කියනව. ඔය කියන ඉගැන්වීම දැක්කට පස්සෙ පින්වතුනි, මට මගේ පැත්තෙන්...එක පැත්තකට ඇත්තටම කියනව නම් ලොකු සහනයක් ආව. එහෙම නම් වැරදි වෙන්න පුළුවන් නේද? කියල. වැරදි වෙන්න පුළුවන් නේද? කියල මට හිතුන.

අපේ ජීවිතේ වැරැද්දක් වුනාම සාමාන්යයෙන් අපි හිතන ස්වභාවය තමයි, මම ඒ වැරැද්ද කරන කෙනා කියල. වැරැද්ද කියන එක අපිව යට කරල දාන දෙයක් හෝ මම ඒ වැරැද්දෙන්මයි ජීවත් වෙන්නෙ කියන එකයි, අපි ගොඩක් වෙලාවට හිතන්නෙ. අපේ අදහස තුල තියෙන්නෙ මම වැරදිකාරයෙක් කියන එකයි. නමුත් පින්වතුනි, ඔය ඇත්තොත් මමත් භාවනා කරන්න ආවට පස්සේ, හුස්ම දිහා බලාගෙන ඉන්න ඕනකම, 'අහිංසක වැරැද්ද' තේරිච්ච හින්දා අපිට දවස් කීයක් නම් භාවනාව කරගන්න බැරි වුනාද?

ඒක වැරැද්දක් කියල දන්නෙ නෑනෙ. අපි හිතන්නෙ ඒක හරියි කියල. මොකද මූලිකවම හිතට පුළුවන්කම තියෙන්නෙ හුස්ම බලන්න නෙවෙයි නම්, සද්ද අහන්න නම් පුළුවන්කම තියෙන්නේ, ඇඟ තේරුම් කරල දෙන්න නම් පුළුවන්කම තියෙන්නේ, වේදනාවල් දැනෙන එක හඳුනාගන්න විතරක් නම් පුළුවන්කම තියෙන්නේ, හිත දුවන එක තේරුම් ගන්න විතරක් නම් තේරුම් ගන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ, අපිට ඕනකම තිබ්බට හුස්ම බලන්න, අපේ අවධානයට ඒක කරන්න බැහැ.

නමුත් අපේ අපේ ජීවිතය තුල ඔය කියන විද්හේ අත්දැකීමක් ලබා ගත්තට පස්සේ, හිතට අදහසක් ගන්නවා, මට එහෙම නම් මේ දේ කරන්න බැහැ කියල. අන්න එතනයි වැරැද්ද තියෙන්නෙ. බුද්ධ ශාසනය කියල කියන්නෙ පින්වතුනි, වැරැද්ද හින්ද ජීවිතේ නතර කරන තැනක් නෙවෙයි. අපි කරන කියන කාරණාව තුල තියෙන්නෙ හරි දෙයක්ද වැරදි දෙයක්ද කියන එක තේරෙන්නේ, කාලාන්තරයක් තිස්සෙ ඒ දේ පුරුදු කරාට පස්සෙයි.

සරල උදාහරණයක් ගත්තොත් එහෙම, ඔය ඇත්තො සක්මන් මළුවක් කියල දෙයක් හිතාගෙන අපි හිතමුකො එළිමහනෙ සක්මන් කරන්න පටන් ගත්ත නම්, නිකං ඉරක වගේ ඇවිදල බලන්න. මූලිකව අපි හිතනවා ඒ ඇවිදින්නෙ තනි ඉරක කියල. නමුත් යම්කිසි වෙලාවක් හෝ දවස් කීපයක් හරි කමක් නෑ, එක දිගට නැතත් සක්මන කරාට පස්සෙ තේරෙන්න පුළුවන්, මං ඒ තනි කෙලින් කියල හිතාගෙන ඇවිදල තියෙන්නෙත් චුට්ටක් ඇදේට කියල.

ඒකෙ තේරුම පින්වතුනි, අපි කරල තියෙන වැඩේ වැරදියි කියන එක නෙවෙයි. ඒකෙ තේරුම තමයි, අපි කරල තියන දේ තුල තියන, හරි වැරැද්ද තේරෙන්න ගත්තේ, කාලයක් තිස්සෙ මේක කලාට පස්සෙ කියලයි. බුදුපියාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම තුල මම දකින ලස්සනම ලක්ෂණය ඔන්න ඕකයි.

අපිට කියන්නෙ එක පාරක් කරල හිතේ ස්ථිර අදහසක් හදා ගන්න කියල නෙවෙයි. අපිට හැමදාම දේශනා කරන්නේ නැවත නැවත කරන්න. වැටි වැටී නැඟිටින්නයි අපිට උගන්වන්නෙ.

අපි වැටුනොත් නැඟිටින අය.

ලෝකෙ ගොඩාක් වෙලාවල් වලට පින්වතුනි, තමන්ගෙ ජීවිතේ හිතාගෙන ඉන්න දෙයක්, බලාපොරොත්තු වෙච්ච දෙයක්, සිද්ධ නොවුනාට පස්සේ බහුතර ලෝක සත්ත්වයා හිතන බහුතර මතය තමයි, තනි මතය තමයි, තනි අදහස තමයි, එක පාරයි කරන්නෙ. ඒ පාර සාර්ථක වුනේ නැත්නම් අතහැරල දානව. ආයෙ කරන්න හිතන්නෙ නෑ.

නමුත් ඔය ඇත්තො දන්නවද බෝධි සත්ත්වයො සාරාසංඛ්ය කල්ප ලක්ෂයක් එකම එක කාරණාවක් කරන්න අත්හදා බැලුව. මොකද කියන්නෙ, එහෙම කිවුවොත්. උන් වහන්සේ සාරාසංඛ්ය කල්ප ලක්ෂයක් බෝධිසත්ත්වයෙක් හැටියට පාරමිතා ධර්ම පිරුවා කියන්නෙ බුද්ධත්වයට පත් වෙන්නෙ කොහොමද කියන එක ගැන ඉගෙන ගත්තා. සුළු පටු කාලයක්ද? සුළුපටු කාලයක් නෙවෙයි.

එතකොට අපේ ජීවිතය තුල සමහරක් වෙලාවල්වලදි පින්වතුනි, අපි අතින් වැරදි වචනයක් කියවෙන්න පුළුවන්. අපි අතින් නොහිතා වැරදි වැඩක් කෙරෙන්න පුළුවන්. වැරදි විදිහේ සිතුවිල්ලක් හිතන්න පුළුවන්. එහෙම වුනහම අපේ පැත්තට, අපිට ගොඩක් ඉතුරු වෙලා තියන පොදු ප්රතිලාභය තමයි, පොදු ප්රතික්රියාව තමයි, ආයෙ නම් මං එයත් එක්ක කතා කරන්නෙ නැහැයි කියල හිතන එක. ආයෙ නම් අර වගේ වැඩක් කරන්නෙ නැහැයි කියල හිතන එක. ආයෙ නම් අර වගේ සිතුවිල්ලක් හිතන්නෙ නැහැයි කියල හිතන එක. නමුත් අපි එහෙම හිතුවාට ඒ දේ එහෙම සිද්ධ වෙන්නෙ නැහැ.

නමුත් බුද්ධ ශාසනයෙ අපිට කියල දෙනව පින්වතුනි, ඊට වඩා සාර්ථක ක්රියාවලියක්. සාර්ථක වැඩපිලිවෙලක්.

මේ බුද්ධ ශාසනය තුල වැරදි කරපු කෙනාව දඬුවමට ලක් කරන්නෙ නැහැ. වැරදි කරපු කෙනාට නිතර නිතර ඇඟිල්ලෙන් ඇන ඇන, ඒ කෙනාව තව දුරටත් ඒ වැරැද්දෙම ඔබල තියන්න, ඒ කියන මානසික පීඩනය තුල හිර කරන්න, බුද්ධ ශාසනයෙ ඉඩක් නෑ කවදාවත්ම. කොතනකවත් නෑ. බුදු හාමුදුරුවන්ගෙ දේශනාව තියෙන්නේ, යම්කිසි කෙනෙක් වැරැද්දක් කරනව නම්, ඒ වැරැද්ද කරන්නේ එයා ඒක හරි දෙයක් හැටියට හිතාගෙන ඉන්න හින්දයි. වැරැද්ද මේකයි, නිවැරැද්ද මේකයි කියල හරියට දැක්කා නම්, මනාකොට හඳුනා ගත්තා නම්, අවබෝධ කලා නම්, ආයෙ ඒ වැරැද්ද කරන්නෙ නැහැ කියන එකයි තථාගතයන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම.

පින්වතුනි, අපේ අතින් වැරදි වචනයක් කියවෙන්න පුළුවන්. අපිට දැන් අවස්ථාව තියනවා බුදු පියාණන් වහන්සේ හින්දා, ඒ වැරදියට කියාපු වචනය හරි ගස්සවල ආපහු කියන්න. පිරිසක් එක්ක කතා කර කර ඉන්නකොට වෙන්න පුළුවන්. පුද්ගලිකව කවුරු හරි එක්ක කතා කර කර ඉන්නකොට වෙන්න පුළුවන්. තමන් අතින් කියන්න ඕන දේකට වඩා, නොකියන්න ඕන දෙයක් කියවුනොත් එහෙම, අපේ සමාජය අපිට හුරු කරල තියෙන්නෙ, අපේ සංස්කෘතිය අපිට හුරු කරල තියෙන්නෙ අපි ඉගෙන ගෙන තියෙන්නේ, ඒක වහල දාන්න කටයුතු කරන්නයි.

ඒක වහල දාන්න කටයුතු කරපුවහම තියෙන ප්රශ්නය තමයි අපේ හිත පැත්තෙන්, අපේ හිත අපිට කතා කරල කියනව, හෘද සාක්ෂිය කතා කරල

කියනව, ඔයා මෙහෙම වැරැද්දක් කලා කියල වගේම, සමාජය තුල අපිට දෝෂාරෝපණයක් එන්න පුළුවන්. අනිවාර්යයෙන්ම එනව. ඊළඟ අවස්ථාවකදි වුනත් මම ඒ විදිහේ වැරදි වචනයක් කියන්නෙ නැහැ කියන අදහසක් අපෙ හිතට ගත්තා වෙන්නත් පුළුවන්. ඒ වුනාට අපේ ශබ්දකෝෂය තුල, පුද්ගලිකව තමන්ගේ වචී සංඛාර තුල, වචනයෙහි සකස් කිරීම තුල, එවන් වූ අවස්ථාවකදි භාවිතා කරන්න සුදුසු වචනයක් උගන්වල නැත්නම්, අපේ හිතට කියල දීල නැතිනම් අපේ හිතට, අපි කොච්චර ප්රාර්ථනා කලත් පින්වතුනි, එහෙම වචනයක් කියන්න හිතට තේරෙන්නෙ නැහැ.

ඒක හරියට පොඩි ළමයෙක් මොකක් හරි වැඩක් කරනකොට, එයා ඒ වැඩේ වැරදියට නම් කරන්නේ, පොඩි ළමයට අපි කොච්චර බැන්නත් වැඩක් නැහැ. කොච්චර ගහල කරල කිවුවත් වැඩක් නැහැ ඔය වැඩේ කරන්න එපා කියල. හේතුව තමයි ඒ දරුව දන්නෙ නැහැ ඒක කරන්නෙ කොහොමද? කියල.

ශාසනයෙ අපිට උගන්වන ක්රමය තමයි පින්වතුනි, 'අර්ථචර්යාව' කියන එක. යහපත් විදියට ජීවත් වෙලා පෙන්නන්න කියන එක. අපි අපිටම යහපත් වූ උදාහරණයක් වෙන්නෙ කොහොමද?

වැරදි වචනයක් අපි අතින් එළියට ගියොත්, දැන් අපි සිහිය පුරුදු කරන ඇත්තො හින්දා අපිට පුළුවන්කම තියනවා, මේ සිද්ධ වෙන කාරණාවේ හරි වැරැද්ද තේරුම් ගන්න. ඒ හරි වැරැද්ද තේරුම් අරගෙන, පිරිසක් ඉදිරියේ වෙන්න පුළුවන්, නැතිනම් පුද්ගලිකව තව කවුරු හරිත් එක්ක විතරක් වෙන්න පුළුවන්, කාරි නෑ අපි කියන්න පටන් ගනිමු පින්වතුනි, මම ඕක නෙවෙයි කියන්න ගිය වචනේ. හැබැයි මට කියවුනේ මෙන්න මේකයි. එහෙම කියලා නිවැරදි වචනයක් අපි එතනට ආදේශ කරමු. වැරදි වචනය කියවෙච්ච තැනට නිවැරදි වචනයක් අපි ආදේශ කරමු.

ඔයිට වඩා වෙනස් පින්වතුනි, ඔය ඇත්තොත් මමත් මේ ලෝකෙ ජීවත් වෙනකොට, මෙච්චර තාක් කාලයක්, ගොඩක් වෙලාවට අපි පුරුදු කරල තියන රටාව. වැරැද්දක් වුනා නම් ඒ වැරැද්ද වහන්න අපි ඉගෙන ගත්තා මිසක හෝ අපිට සමාජයෙන් උගන්නල තිබුනා මිසක ඒ වැරැද්ද වහන්න, ඒ වැරැද්ද මකල දාන්න, අළුත්ම සංස්කෘතියක් බිහි කරන්න උගන්වල තිබුනා මිසක, ඒ වැරැද්දෙන් නිදහස් වෙන්න අපිට කියල දුන්නෙ නැහැ.

ඒ වැරැද්දෙන් නිදහස් වෙන තාක් කල් අපිට අපේ හෘද සාක්ෂියෙන් නිදහස් වෙන්න පුළුවන් වුනෙත් නෑ. කවම කවදාක්වත් අපි නිදහස් වුනෙත් නැහැ. නිදහසක් බුක්ති වින්දෙත් නැහැ.

දැන් අපිට අවස්ථාවක් තියනව පින්වතුනි, ඒ නිදහස බුක්ති විඳින්න ඉගෙන ගන්න හිත හදා ගන්න. වැටුනොත් නැඟිටිනවා අපි දැන්. වැරදි වචනයක් කියවුනොත් එහෙම, අපි උත්සාහ කරමු ඕක නැවතම කියන්න. වැරැද්දක් වුනා කියලා, ඒ කෙනාව අර අපේ භාෂාවෙ වචනයක් තියනවා හංවඩු ගහන්න කියල, එහෙම උවමනාවක් නෑ එතකොට.

මේ ලෝකෙ කවුරුවත්ම සුපිරිසිදු නැහැ බුදුරජාණන් වහන්සේ හැරෙන්න. දේශනාවේ ඒ බව තියනවා. අපි අද දේශනාවෙත් ඒක කතා කරල තියනව. අඩුම තරමෙ මේ ශාසනයෙ ඉහළම ස්ථරයෙ හිටපු ධර්ම සේනාධිපති වෙච්ච සාරිපුත්තයන් වහන්සේවත් නෑ. එහෙම නම් පින්වතුනි, ඔය ඇත්තොත් මමත් ගැන කවර කතාද? මේ දහම අහපු නැති කෙනෙක් ගැන කවර කතාද?

අපිට එතකොට පුළුවන් කමක් තියනවා වැරැද්දක් සිද්ධ වුනා නම්, ඒ වැරැද්දට සමාව දීලා, ඒ වැරැද්දෙන් නිදහස් වෙන විදිහ ගැන කතා කරන්න. ඒ වැරැද්දට ඔච්චම් කරන්න නෙවෙයි, ඒ වැරැද්ද කරපු කෙනාගෙ හිත පාරවන්න නෙවෙයි, එයාට කරදර කරන්න නෙවෙයි, එයාට නැඟී හිටින්න තවත් අවස්ථාවක් දෙන්න අපිට දැන් අවස්ථාව තියනව.

භාවනාවෙදිත් ඕකම තමයි වෙන්නෙ. අපි භාවනාවට වාඩි වුනාට පස්සේ අපිට කරන්න ඕන ආනාපානය බලන එක. හිත දුවනව. ඉතින් අපි හිතනවා, අපි හිතල හදා ගන්න අදහස තමයි, මගේ නම් භාවනාව හරි යන්නෙම නෑ. හිත දුවනවාමයි. මට මේ භාවනාව කර ගන්න බෑ. නමුත් අනිත් පැත්තෙන් බලනකොට, ඒ කියන කෙනාගේ ඒ අත්දැකීම තවත් පැත්තකින් බැලුවොත් එහෙම, තවත් පැත්තකින් විග්රහ කලොත් එහෙම, එයාට මේ හිත දුවන විත්තිය තේරුනේ කොහොමද?

ශරීරයට එන්නෙ නැති බව මෙයාට තේරිලා තියනවා. අනාපානයට එන්නෙ නැති බව තේරිලා තියනවා. නැත්නම් මට කරන්න ඕනකම තිබ්බ දේ කරන්න බැරි වෙච්ච බව තේරිලා තියනවා. සිතිවිල්ලටම හිත ගිය බව තේරිලා තියනව. මේ ටික තේරුනේ කොහොමද?

මේ ටික තේරුනේ සිහිය තිබ්බ හින්ද.

අපි හඳුනා නොගත්ත පැත්ත මේකයි. සමාජය තුල පින්වතුනි, අපිට හැමදාම උගන්වල තියන දෙයක් තමයි පින්වතුනි, හුඟක් වෙලාවට වැරැද්දටම ඇඟිලි ගහන්න. පොඩි හෝ වැරැද්දක් සිද්ධ වුනාට පස්සේ ඒ වැරැද්දම ආයෙ ආයෙ, ආයෙ ආයෙ උපුටා අරගෙන, සමච්චලයට ලක් කරන්න. ඒ කෙනාට ඒකෙන් හැදෙන්නෙ කොහොමද කියල කියල දෙන්න නෙවෙයි, සමච්චල් කරන්නයි මේ සමාජ ස්ථරය, සමාජ තලය, සංස්කෘතිය අපිට උගන්වල තියෙන්නෙ.

බුද්ධ ශාසනය කියල කියන්නෙ පින්වතුනි පටිසෝතගාමිණී වැඩපිළිවෙලක්. ආපස්සටයි යන්නෙ. අපි ආපස්සට යනව කියල කියන්නේ, මේ පුරුදු කරල තියන රටාවෙන් ආපස්සටයි අපි යන්න ඕනෙ. භාවනාව පටන් ගන්නකොට අනේක විදිහේ කරදර එන්න පුළුවන්, ප්රශ්න එන්න පුළුවන්, හිත කඩාගෙන වැටෙන්න පුළුවන්. සාමාන්ය ජීවිතේ වුනත් එහෙමමයි. අනේක විදිහේ ප්රශ්න එන්න පුළුවන්. විවිධාකාර විදිහේ ගැටළු එන්න පුළුවන්. බලාපොරොත්තු හදාගෙන තියාගෙන, කරන්න හිතාගෙන හිටපු හැම එකක්ම සුනුවිසුනු වෙලා යන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒකෙන් කියවෙන්නෙ නැහැ පින්වතුනි ඒක කරන්න බෑ කියල.

අර වගේ කරදර වෙච්ච වෙලාවට, ඒ වගේ අසරණකං වෙච්ච වෙලාවට, කැඩිල බිඳිල ගිය වෙලාවකට, ඒ කරපු කාරණාව තුල අපිට යන්න පුළුවන් ප් රමාණය පෙන්නුවා මිසක, අපි ඒ යන්න ගිය ඉලක්කයට යන්න අපිව නුසුදුසුයි කියන එකක් ඉගැන්නුවෙ නැහැ. නුසුදුසුතාවය මොකද්ද?

ඒ ඉන්න මට්ටම තුලින් අපිට යන්න බැරි වෙන්න පුළුවන්. ඒ ඉන්න මට්ටම තුලින්, ඒ තියන දැනුමත් එක්ක, ඒ තියන වටපිටාවත් එක්ක, ඒ තියන අත්දැකීමුත් එක්ක, අර කියන සාර්ථකත්වයට යන්න තාම බැරි වෙන්න පුළුවන්. එච්චරයි.

අපේ ජීවිතය තුල පින්වතුනි, අපි හදා ගන්න ඕන ලේසි ඉලක්කයක්. අමාරු ඉලක්කයකට වඩා. ඔය ඇත්තො භාවනාවට යනකොට, මගේ යෝජනාව තමා මුළු පැයම භාවනාවක් කරනවා හෝ සිහියෙන් ඉන්නවා හෝ ආනාපානයම බලාගෙන ඉන්නවා කියන ඒ අදහසට යනවට වඩා වටිනවා, එක හුස්මක් බලන්න මම මේ යන්නෙ කියලා, එහෙම අදහසකින් භාවනාවට යන එක වටිනවා.

මොකද පින්වතුනි, ඒක අපිට කරන්න පුළුවන් එකක්. ඒක අපිට කරන්න පුළුවන් දෙයක්. ගෙදර ලොකූ මිදුලක් තියනව නම්, මිදුල දිහා දැක්කට පස්සෙ හිතෙන්න පුළුවන්, "අප්පා...මේක නම් අතුගාන්න බෑ අප්පා මට" කියල. නමුත් මොකද හිතන්නේ එක ඉඳල් පාරකුයි, තව එකකුයි, ඊට වඩා තව එකකුයි එකතු කරනව කියල හිතුවොත්. එක පාරක් ඉඳලෙන් අතුගානවා. ඒකට තව එක පාරක් එකතු කරනවා. එහෙම හිතුවොත් මොකද කියන්නෙ? මං හිතනවා අර බර ඔළුවෙන් අයින් වෙයි කියල.

ගැටළු සහ ප්රශ්න කියල කියන්නෙ පින්වතුනි, අපේ හිතට බරක් ගෙන දෙන දේවල් වෙලා තියනවා. හේතුව තමයි අපි ඒකෙන් නිදහස් වෙන විදිහ දන්නෙ නැති හින්ද. ඔන්න ඔය කාරණාව හන්දයි බුදුරජාණන් වහන්සේ විදර්ශනාව, විපස්සනාව කියන දේ අපිට උගන්වලා දෙන්නේ.

ඒක ගැන උන් වහන්සේ උදාහරණ දක්වනවා, උදාහරණ වලින් පෙන්වල දෙනවා, විශේෂයෙන් දකින්නෙ කොහොමද? වෙනස් ආකාරයකින් දකින්නෙ කොහොමද? කියල කාරණා කීපයක් යටතෙ අපිට පෙන්නල දීල තියනව.

ඒකෙන් එකක් තමයි විවේකයක් ඇති වෙන විදියට හිතන්න. අතහැරෙන විදියට හිතන්න. නතු නොවෙන විදිහට හිතන්න. අදහස් දරන්න. කතා කරන්න. වැඩ කටයුතු කරන්න, ජීවිතයක් පවත්වන්න, කියල අපිට උගන්වනව. මේකයි පින්වතුනි, ජීවමාන බුදු දහමේ තියන හරය සහ ලස්සන.

මේ කියන දහම, ඔය ඇත්තන්ගෙත් මගෙත් ජීවිතයට පමුණුව ගන්න පුළුවන් නම්, ඒක කරන ප්රායෝගික අභ්යාසයන් ටික කරන්නෙ අපි පර්යංකයෙදි තමයි. නමුත් ඒ තුලින් ලැබෙන ප්රතිලාභවලින් සැරසෙන්නෙ පින්වතුනි, අපේ සාමාන්ය ජීවිතයයි. අපේ සාමාන්ය ජීවිතය තුල අපි අතින් වැරදි වැඩක් වුනොත් එහෙම, ඊට කලියෙන් අපි "හා..මගෙ අතින් මේක වුනා" කියල එහෙම හිතන ඇත්තො වුනාට, අපි ආපහු කරමු ඒ වැඩේ.

උදාහරණයක් හැටියට, මම හැමදාම ගත්ත උදාහරණයක් තමයි මගේ භාවනා ආචාරයවරයා 'කෝප්පෙ තියන එක'. ඒ කෝප්පෙ සිහියෙන්ම තියන්න, බොහොම හිමින් සීරුවෙම තියන්න, මම උත්සාහ කලා වුනාට, මගේ අසිහිය වැඩි වෙලා, ඉවසීමට වඩා කලබලකම ඉස්මතු වෙලා, හදිස්සිය ඉස්මතු වෙලා, සන්සුන්කමට වඩා නොසන්සුන්කම ඉස්මතු වෙලා, මේ කෝප්පෙ විගහට දඩෝං ගාල තිබ්බා වෙන්න පුළුවන්.

එහෙම වෙච්ච වෙලාවට හතර වටේ කට්ටිය හිටියොත් එහෙම, මට ඇත්තටම මතකයි මම මේ දේ කලා. මම ඒ ඇත්තන්ගෙන් සමාවත් ඉල්ලලා, ආපහු අර කෝප්පෙ අරගෙන හිමීන් සීරුවෙ තියල හිතට ඉගැන්වුවා, හිතට පුරුදු කරන්න පටන් ගත්තා, මේ දේ නිවැරදිව කරන්නත් තවත් විදිහක් තියනවා කියල.

ලෝකෙ පින්වතුනි, හැමදාම වැරැද්ද කියන දේ අපිට කටු අනින දෙයක් වුනාට, එහෙම කටු අනින දෙයක් හැටියට අපිට පෙන්නල තිබුනා වුනාට, බුදුරජාණන් වහන්සේ අපිට උගන්වනවා, වැරැද්ද කියල කියන්නේ අපේ ජීවිතේ සාර්ථකත්වයට යන්න අපිට පාර පෙන්වන ගුරුවරයෙක් කියල.

මම එක උදාහරණයක් කියන්නං ඒකට. බුදු පියාණන් වහන්සේ බෝධිසත්ත්වයෙක් හැටියට දුෂ්කරක්රියා කරල, ආහාර ගන්නෙ නැතුව ඉන්න පුළුවන් උපරිම කටුක ජීවිතේ ගෙවල හිටපු කාලෙදි කියනව, උන් වහන්සේගේ බඩ ස්පර්ශ කරනකොට කොඳු ඇට පෙළ හම්බ වුනාලු. ඒකලු අත ගෑවුනේ. ඔළුව අතගානකොට කෙස් ටික ගැලවිලා වැටුනලු.

හේතුව කෙස් ටික තියාගන්න තරම්වත් හමට හයියක් නැහැ. ඔහොම වෙලා අවසානෙට ඇදගෙන වැටුනලු. ඇදාගන වැටුනට පස්සේ මාරය ඇවිල්ල කියනවලු, "දැන් ඉතින් ඔයාගෙ සෙල්ලම් ටික ඉවරයි. යං. දැන් මැරෙන්න කිට්ටු වෙලා තියෙන්නෙ" කියල.

එතකොටයි බුදුරජාණන් වහන්සේ තේරුම් ගත්තේ බෝධිසත්ත්වයෙක් හැටියට, එහෙනම් මං මේ කරපු වැඩේ තුල, කරපු වැඩපිලිවෙල තුල, මොකක් හරි වැරැද්දක් තියනව. ඒ වැරැද්ද සකස් කර ගන්න ඕන කියල.

අපේ ජීවිතය තුල පින්වතුනි, අපි අපේ හිත කඩාගෙන වැටිච්ච, සාර්ථකත්වයට යන්න ගියපු කාරණාව සිදු කර ගන්න බැරි වෙච්ච, හිතින් දුක් වෙච්ච, කායිකව දුක් වෙච්ච, මානසිකව දුක් වෙච්ච, අවස්ථා අනන්තව ඇති. අප්රමාණව ඇති. ඒ අවස්ථාවන් ටික අපි අපේ ජීවිතේ තුල ඉතුරු කරගෙන තිබුනා නම්, "ඔව් මාව මේ තැනට වැටුනා, ආයෙ නම් මොනවත් කරන්න බැහැ"යි කියල, ඒ විදිහේ සිතුවිල්ලක් බෝධිසත්ත්වයන්ට එදා තිබුන නම් පින්වතුනි, ඔබ ඇත්තන්ටත් මටත් අද මේ විදියට කතා කරන්න දහමක් මේ ලෝකෙ පවතින්නෙ නෑ. ඒක ඔය ඇත්තන්ටත් තේරෙනව.

නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ, බෝධිසත්ත්ව අවධියේ ඉඳලම තේරුම් අරගෙන තිබ්බ දෙයක් තමයි මනුෂ්යයා කියන කෙනාට මේ අතපය ඇඟිලි නැති වුනාට, හිතේ උත්සාහය ඉතුරු වෙනව. ඒ දේ තියනව. අපිට උත්සාහය තියනව නම්, වීර්යය තියනව නම්, මේ ලෝකෙ කරන්න බැරි වැඩක් නැහැ. කෙනෙක් හිතන්න පුළුවන් කවුරු හරි කෙනෙක් බැන්නා කියල හෝ තමන්ගේ ජීවිතයට වැරදි විදිහේ නිර්වචනයක් දුන්නා කියල, ආයෙ නම් මං කවම කවදාක්වත් මෛත්රියෙන් නම් කතා කරන්නෙ නැහැ කියල හිතන්න පුළුවන්. ආදරයක් නම් දක්වන්නෙ නැහැ කියල හිතන්න පුළුවන්. කරුණාවක් නම් දක්වන්නෙ නැහැ කියල හිතාගන්න පුළුවන්. හිතට ස්ථිර අදහසක් ගන්න පුළුවන්.

ඒ වුනාට පින්වතුනි, වෙන කෙනෙකුගේ වචනයක් හින්දා නෙවෙයි අපේ ඒ තියන ගුණාංගයන් නැති වෙන්නෙ. ඇත්තටම ඒ ගුණාංගයන් නැති වෙන්නෙත් නැහැ. අපි ඉපදුන දා ඉඳලම මෛත්රී, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා කියන ඒවා අපි අරගෙනයි එන්නෙ. හැබැයි කාලයක් යනකොට ප්රශ්නෙ තියෙන්නෙ මෙන්න මේකයි. අපිට අමතක වෙනවා ඒව අපි ගාව තියනවා කියල. විශේෂයෙන්ම උත්සාහය.

බුද්ධ ශාසනයෙදි තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ කියල දෙන්නෙ, අපිට උගන්වන්නෙ, වැටෙන්නෙ නැඟිටින්න කියල. භාවනා මාර්ගය තුල ඔය ඇත්තො ගණන් ගන්න එපා, කාරි නෑ, හැමදාම වැටෙන්න පුළුවන්. හැමදාම වැරදි වෙන්න පුළුවන්. අපි හිතාගෙන යමක් කරන්න ගියා

වුනාට, ඒ දේට වඩා වෙනස්ම දෙයක් සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. ඒකෙ තේරුම අපි එක විභාගයක් සමත් වෙලා තියනව. මොකද්ද විභාගේ?

වැටුනොත් නැඟිටින්න වෙනවා කියන විභාගෙ. එච්චරයි.

බුදුපියාණන් වහන්සේ අපිට දේශනා කරනව පින්වතුනි, ඔය විදියට නැවත නැවත, නැවත නැවත, පුරුදු කරලා පුරුදු කරලා, අපිට ඒ කියන කාරණේ ස්ථිර හැටියටම සිදු කරන්න පුළුවන් වෙලාව වෙනකං අතහරින්න එපා කියල කියනව. ඒ දේ ප්රගුණ කරන එක නතර කරන්න එපා කියල කියනව.

"භාවේති බහුලීකරෝති ස්වාධීටිතං අධිට්ඨාති"

අපිට ස්ථීර හැටියටම ඕනම සභාවක් ඉස්සරහ, ඕනම අවස්ථාවකදි, ඕනම කලබල වෙච්ච වෙලාවක, යහපත් වූ වචනයම කතා කරන්න පුළුවන් වෙන තාක් කල්ම, වැරදි වචනය කිය කිය සමාව අරගන්න ගමන්, නිවැරදි වචනය කියන්න ඕන. ඕනම සභාවක් ඉදිරියෙදි, ඕනම පිරිසක් මැදදි, ඕනම අවස්ථාවකදි, අපි වැරදි වැඩක් කරනවා නම්, සමාව අරගෙන ඒ වැරදි වැඩේ නිවැරදි කරල, නැවතත් සකස් කරල කරන්න ඕන.

අපිට තේරෙනව නම් අපි හිතන සිතුවිල්ල තුල වැරදි විදියට හිතන බවක් තියනවා කියල, වැරදි විදියට හිතනවා කියන්නෙ ධර්මයේ භාෂාවෙන්ම කිවුවොත් එහෙම, පංච නීවරණවලට යට වෙලා හිතන බවක් තියනව නම්, කෙලෙස් වලට යට වෙලා හිතන බවක් තියනවා නම්, හිතටම කියල දෙන්න ඕන, "නෑ නෑ නෑ මං බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්රාවකයෙක් හැටියට ඔය විදියට හිතන එක වැරදියි. ඕක වැරදි සිතුවිල්ලක්. ඔයිට වඩා හිතන්න ඕන මෙන්න මේ විදියටයි" කියල හිතට උගන්වන්න පටන් ගනිමු.

අන්න එතකොටයි පින්වතුනි, වැරැද්ද කියන දේ අපේ ජීවිතෙන් නිදහස් කරගන්නේ කොහොමද? කියන එක ගැන අදහස අපිට පහළ වෙන්න පටන් ගන්නෙ. අපි ඉගෙන ගන්න පටන් ගන්නෙ. හැබැයි ඔය දේවල් ටික බණක් හැටියට අහල තියෙන්න පුළුවන්. පොත්පත් වලින් කියවල තියෙන්න පුළුවන්. දැනුම තියෙන්න පුළුවන්. ඒ වුනාට ඒ ලබා ගත්ත දැනුම හෝ අපි ගාව තියන ඒ ධර්ම කාරණා අපි භාවිතා කරන්න දන්නෙ නැත්නම්, පුරුදු කරන්න දන්නෙ නැත්නම්, පාවිච්චි කරන්න දන්නෙ නැත්නම්, ඒවා කල් පැනපු ආයුධ වගේ තමයි. කිසීම කිසි ප් රයෝජනයක් නැහැ.

ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා රත්තරන් භාජන තියෙනවලු, බුදු පියාණන් වහන්සේමයි කියන්නෙ. අපේ ගෙදර තිබ්බොත් එහෙම රත්තරන් භාජන, අපි ඒව පිහදාන්නෙ නැතුව, සුද්ධ පවිත්ර කරන්නෙ නැතුව, එහෙම

දාල තිබුබොත් එහෙම, කාලයක් යනකොට ඒවගෙ දිස්නෙ නැති වෙලා යනව. දිලිසෙන්නෙ නැති වෙලා යනව. දිලිසීම නැති වෙලා යනව.

ඒ වගේමයි පින්වතුනි, අපේ ජීවිතය තුල තියන මෛත්රී, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා, කියල කියන යහපත් වූ ගුණාංගයන්, අධිෂ්ඨානය, සීලය, සිහිය, හිතේ තැන්පත්කම, ඥාණය, ආදී කියල කියන ගුණ නුවණ, අපේ ජීවිතෙන් අපි නැවත නැවත එළියට ගන්නෙ නැති නම්, ඒ වෙනුවට සිද්ධ වෙච්ච වැරැද්ද හෝ සිද්ධ වෙමින් පවතින වැරැද්ද ම මෙනෙහි කර කර ඉන්නව නම්, ඒ මත්තේ හිත හිතා ඉන්නව නම්, කටයුතු කරනවා නම්, අපේ තියන අර ගුණවලත් දිස්නෙ නැති වෙලා යනව.

නමුත් තථාගතයන් වහන්සේ අපිට දේශනා කරන්නෙ පින්වතුනි, අපි ගාව තියන වැරැද්දම, ඒ වැරැද්දෙන් නිදහස් වෙන්නම මාර්ගෝපදේශකයෙක් බවට පරිවර්තනය කර ගන්න කියලයි. අන්න එහෙම වුනහම අපිට අපේ භාවනාවේදී වුනත් ඉතා සාර්ථක ගමනක් යන්න පුළුවන්.

හිත පිට දුවාවි. කාරි නෑ. ඒ දේට අනුමත වෙලා, ඒ දේ අනුමත කරල, අපි හිතට කියල දෙමු, "හිත පිට ගියා නම් තමයි. මං කරන්න ආවෙ ශරීරය දිහා බලාගෙන ඉන්න එක." අපි හිතට පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ උගන්වමු. සද්දයක් ඇහෙනකොට ඒ සද්දයට හිත වැඩිපුර යන්න පුළුවන්. කාරි නෑ. අපි හිතට උගන්වමු, "ඔව්, සද්දයට හිත යනව නම් තමයි. නමුත් මම දැන් මේ කරන්නෙ භාවනාවෙන් ශරීරය දිහා බලාගෙන ඉන්න එක. සද්දෙ අහගෙන ඉන්න එක නෙවෙයි." අපි හිතට කරුණාවන්තව උගන්වන්න පටන් ගමු.

ඒ කරන වැරැද්දට අපි සමාව දෙන්න පටන් ගනිමු. ඒ වැරැද්ද දැක දැක, ඒ වැරැද්ද අනුමත කරලා, ඒ වැරැද්ද නිවැරදි කරන විදිහේ මාර්ගෝපදේශනය අපි සලසන්න පටන් ගනිමු. අන්න එහෙම වුනහම පින්වතුනි, අපේ ජීවිතේ වැරැද්දම අපිට නිවැරැද්දට යන්න පාර පෙන්වාවි.

මේකටයි කියන්නේ වැටුනොත් නැඟිටිනවා කියල.

ඉතින් මම බොහොම සංතෝසයි, අද දවසේ මට ඔය කියන කාරණා ටික කියන්න අවස්ථාවක් හම්බ වෙච්ච එක ගැන. මේක තමයි අපේ නිවීමේ කලාව. ඉතින් මම බලාපොරොත්තු වෙනවා, මං හිතනවා, මේ කියපු දේශනාවෙන් ඔය ඇත්තන්ගෙ ජීවිතය තුල, තමන්ගේ තියන දුක් කම්කටොළු වලින් මිදෙන්න මොකක් හරි ක්රමයක් සකස් වුනා නම්, ඒක ඔය ඇත්තන්ට බොහෝ කාලයක් යහපත හිතසුව පිණිසම වේවා කියල බලාපොරොත්තු වෙනව.

සියළු දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! පූජනීය පදියතලාවේ මේධාවි හිමි